قانون تامین اجتماعی

فصل اول ـ تعاریف کلیات ـ اول

فصل اول ـ تعاریف کلیات

ماده 1

ماده 1 (اصلاحی 1358/04/28) بمنظور اجراء و تعمیم و گسترش انواع بیمه‌های اجتماعی و استقرار نظام هم آهنگ و متناسب با برنامه‌هایتامین اجتماعی، همچنین تمرکز وجوه و درآمدهای موضوع قانونتامین اجتماعی و سرمایه گذاری و بهره برداری از محل و جوه و ذخائر، سازمان مستقلی بنام «سازمان تامین اجتماعی» وابسته به وزارت بهداری و بهزیستی که در این قانون «سازمان» نامیده میشود، تشکیل می‌گردد.

سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و امور آن منحصراً طبق اساسنامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، اداره خواهد شد.

تبصره 1

تبصره 1 (الحاقی 1358/04/28) صندوق تامین اجتماعی موضوع ماده 10 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی، مصوب تیرماه 1355 در سازمان ادغام و کلیه وظایف و دارائی و مطالبات و دیون و تعهدات صندوق مذکور، به سازمان منتقل میشود.

تبصره 2

تبصره 2 (الحاقی 1358/04/28) کلیه واحدهای اجرائی تامین اجتماعی سازمان‌های منطقه‌ای بهداری و بهزیستی استانها، موضوع ماده 6 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی مصوب تیرماه 1355، از سازمان‌های مذکور منتزع و با کلیه وظایف و دارائی و مطالبات و دیون و تعهدات به «سازمان» منتقل میشود.

تبصره 3

تبصره 3 (الحاقی 28؟04؟1358) کلیه کارکنان سازمان تامین اجتماعی سابق که در اجرای ماده 6 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی به سازمان‌های منطقه‌ای بهداری و بهزیستی استان‌ها منتقل شده اند و همچنین کارمندانی که توسط سازمان‌های مذکور به منظور انجام وظایف مربوط به تامین اجتماعی در نواحی بهداری و بهزیستی طبق آئین نامه استخدامی بیمه‌های اجتماعی استخدام شده و عملا در کار تامین اجتماعی اشتغال دارند و کلیه حقوق و مزایای خود را از محل اعتبارات پرسنلی و اداری تامین اجتماعی دریافت میدارند به سازمان منتقل میشوند.

ماده 2- تعریف:

1 بیمه شده شخصی است که رأساً مشمول مقررات تامین اجتماعی بوده و با پرداخت مبلغی بعنوان حق بیمه حق استفاده از مزایای مقرر در این قانون را دارد.

2 خانواده بیمه شده شخص یا اشخاصی هستند که به تبع بیمه شده از مزایای موضوع این قانون استفاده میکنند.

3 کارگاه محلی است که بیمه شده به دستور کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می‌کند.

4 کارفرما شخص حقیقی یا حقوقی است که بیمه شده به دستور یا بحساب او کار میکند. کلیه کسانیکه بعنوان مدیر یا مسئول عهده دار اداره کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می‌شوند و کارفرما مسئول انجام کلیه تعهداتی است که نمایندگان مزبور در قبال بیمه شده بعهده میگیرند.

5 مزد یا حقوق یا کارمزد در این قانون شامل هرگونه وجوه و مزایای نقدی یا غیر نقدی مستمر است که در مقابل کار به بیمه شده داده میشود.

6 حق بیمه عبارت از وجوهی است که به حکم این قانون و برای استفاده از مزایای موضوع آن به سازمان پرداخت می‌گردد.

7 بیماری، وضع غیرعادی جسمی یا روحی است که انجام خدمات درمانی را ایجاب می‌کند یا موجب عدم توانائی موقت اشتغال بکار میشود یا اینکه موجب هر دو در آن واحد میگردد.

8 حادثه از لحاظ این قانون اتفاقی پیش بینی نشده که تحت تأثیر عامل یا عوامل خارجی در اثر عمل یا اتفاق ناگهانی رخ می‌دهد و موجب صدماتی بر جسم یا روان بیمه شده می‌گردد.

9 غرامت دستمزد بوجوهی اطلاق میشود که در ایام بارداری بیماری و عدم توانائی موقت، اشتغال بکار و عدم دریافت مزد یا حقوق بحکم این قانون بجای مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت میشود.

10 وسائل کمکی پزشکی (پروتزواتز) وسایلی هستند که به منظور اعاده سلامت یا برای جبران نقص جسمانی یا تقویت یکی از حواس بکار میروند.

11 کمک ازدواج مبلغی است که طبق شرایط خاصی برای جبران هزینه‌های ناشی از ازدواج به بیمه شده پرداخت میگردد.

12 کمک عائله مندی مبلغی است که طبق شرایط خاص در مقابل عائله مندی توسط کارفرما به بیمه شده پرداخت میشود.

13 از کار افتادگی کلی عبارت است از کاهش قدرت کار بیمه شده بنحوی که نتواند با اشتغال بکار سابق یا کار دیگری بیش از یک سوم از درآمد قبلی خود را بدست آورد.

14 از کار افتادگی جزئی عبارتست از کاهش قدرت کار بیمه شده بنحوی که با اشتغال بکار سابق یا کار دیگر فقط قسمتی از درآمد خود را بدست آورد.

15 بازنشستگی عبارت است از عدم اشتغال بیمه شده بکار بسبب رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون.

16 مستمری عبارت از وجهی است که طبق شرایط مقرر در این قانون به منظور جبران قطع تمام یا قسمتی از درآمد به بیمه شده و در صورت فوت او برای تامین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت میشود.

17 غرامت مقطوع نقص عضو مبلغی است که بطور یکجا برای جبران نقص عضو یا جبران تقلیل درآمد بیمه شده به شخص او داده میشود.

18 کمک کفن و دفن مبلغ مقطوعی است که به منظورتامین هزینه‌های مربوط به کفن و دفن بیمه شده در مواردی که خانواده او این امر را بعهده میگیرند پرداخت میگردد.

ماده 3

ماده 3 تامین اجتماعی موضوع این قانون شامل موارد زیر می‌باشد:

الف ـ حوادث و بیماریها.

ب ـ بارداری.

ج ـ غرامت دستمزد.

د از کار افتادگی.

هـ بازنشستگی؛ و ـ مرگ.

تبصره 1

تبصره 1 (اصلاحی 08 08 1379) ـ مشمولین این قانون از کمک‌های ازدواج و عائله مندی طبق مقررات مربوط برخوردار خواهند شد.

ماده 4- مشمولین این قانون عبارتند از:

الف افرادی که بهر عنوان در مقابل دریافت مزد حقوق کار میکنند.

ب (منسوخه 30 06 1365) ـ صاحبان حرف و مشاغل آزاد.

ج دریافت کنندگان مستمری‌های بازنشستگی، از کار افتادگی و فوت.

تبصره 1

تبصره 1 مستخدمین وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و مستخدمین موسسات وابسته به دولت که طبق قوانین مربوط به نحوی ازانحاء از موارد مذکور در ماده سه این قانون بهره مند می‌باشند و در سایر مواردی که قوانین خاص برای آن‌ها وجود ندارد طبق آئین نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت رفاه اجتماعی و تایید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید تابع مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره 2

تبصره 2 مشمولین قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و افزارمندان مشمول قانون تعاون و بیمه بازنشستگی افزارمندان ارتش از شمول این قانون خارج بوده و تابع قانون و مقررات خاص خود خواهند

بود.

تبصره 3 (منسوخه 30/06/1365) ـ تعیین میزان حق بیمه که با توجه به ماده 28 این قانون باید توسط افراد صنفی و سایر صاحبان حرف و مشاغل آزاد پرداخت شود طبق‌آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت رفاه اجتماعی به تصویب کمیسیون‌های رفاه اجتماعی و امور اقتصادی و دارایی مجلسین می‌رسد.

تبصره 4 مشمولین قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری و از کار افتادگی و فوت کماکان تابع مقررات قانون مذکور خواهند بود مؤسسات مشمول قانون مذکور مکلفند با اعلام سازمان تامین خدمات درمانی حق بیمه درمانی سهم خود و بیمه شده را کسر و توسط صندوق حمایت مربوط به سازمان نامبرده بپردازند. میزان حق بیمه درمانی موضوع این ماده تابع ضوابط و مقررات بیمه خدمات درمانی موضوع قانون تامین خدمات درمانی مستخدمین دولت است و نحوه وصول آن عیناً بترتیبی است که در قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری و از کار افتادگی و فوت پیش بینی شده است.

تبصره 5

تبصره 5 (اصلاحی 08/04/1390) ـ در مواردی که کارفرمایان موضوع بند (4) ماده (2) قانونتامین اجتماعی مصوب 3 /4 /1354 اشخاص حقیقی باشند و همچنین مدیران اشخاص حقوقی غیر دولتی می‌توانند با پرداخت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به ترتیب مقرر در ماده (28) قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن از تاریخ اشتغال به کار در کارگاه در زمره مشمولین قانون مذکور قرار گیرند.

آئین نامه اجرائی این تبصره شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و پرداخت حق بیمه‌های معوقه بنا به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده 5

ماده 5 (اصلاحی 27/06/1358) ـ بیمه اتباع بیگانه که طبق قوانین و مقررات مربوط در ایران بکار اشتغال دارند تابع مقررات این قانون خواهد بود مگر در موارد زیر:

الف در صورتیکه بین دول متبوع آنان و دولت جمهوری اسلامی ایران موافقتنامه‌های دو جانبه یا چند جانبه تامین اجتماعی منعقد شده باشد که در اینصورت طبق موافقتنامه عمل خواهد شد.

ب هرگاه تبعه بیگانه طبق گواهی مقامات صالح دولت متبوع خود در مدت اشتغال در ایران در کشور خود یا در کشور دیگر در موارد پیش بینی شده در ماده 3 این قانون کلا یا بعضاً بیمه شده باشند که در

اینصورت در همان موارد از شمول مقررات این قانون معاف می‌باشند.

تبصره

تبصره (الحاقی 04؟11؟1378) ـ حوادث ناشی از کار اتباع کشورهای ملحق شده به مقاوله نامه شماره (9) سازمان بین‌المللی کار از شمول بند (ب) مستثنی می‌باشد و نرخ ومأخذ حق بیمه طبق آیین نامه‌ای خواهد بود که توسط سازمان تامین اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده 6

ماده 6 اجرای هر یک از موارد مندرج در ماده سه این قانون درباره روستائیان و افراد خانواده آن‌ها به تدریج در مناطق مختلف مملکت و به تناسب توسعه امکانات و مقدورات سازمان به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان با توجه بماده 117 این قانون خواهد بود.

ماده 7

ماده 7 افراد شاغل در فعالیت‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون مشمول بیمه‌های اجتماعی نشده‌اند به ترتیب زیر به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب وزیر رفاه اجتماعی مشمول مقررات این قانون قرار خواهند گرفت.

الف موارد مذکور در بندهای (ج د ه و) ماده 3 این قانون به تدریج و با توجه به امکانات سازمان اجراء خواهد شد، و در اینصورت میزان حق بیمه با توجه به ماده 28 این قانون تا خاتمه سال 1354، 19 ٪ حقوق یا مزد و از اول سال 1355 معادل 21 ٪ حقوق یا مزد خواهد بود که در سال 1354 کارفرما 13 ٪ و بیمه شده 4 ٪ و دولت 2 ٪ و از سال 1355 کارفرما 14 ٪ و بیمه شده 5 ٪ و دولت 2 ٪ میپردازند.

ب موارد مذکور در بندهای الف و ب ماده 3 این قانون به تدریج و در صورتی اجراء خواهد شد که سازمان وسایل و امکانات درمانی لازم را برای بیمه شدگان فراهم نموده باشد. الزام کارفرمایان یا افرادی که به موجب این ماده مشمول مقررات این قانون میشوند به تأدیه حق بیمه از تاریخی است که بیمه آن‌ها از طریق انتشار آگهی در روزنامه و یا کتباً اعلام میشود.

ماده 8

ماده 8 بیمه افراد و شاغلین فعالیت‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون به نحوی از انحاء مشمول مقررات قانون بیمه‌های اجتماعی یا قانون بیمه های اجتماعی روستائیان قرار گرفته اند با توجه به مقررات این قانون ادامه خواهد یافت.

تبصره

تبصره شرایط مربوط به ادامه تمام و یا قسمتی از بیمه‌های مقرر در این قانون برای کسانیکه بشغلی غیر از علل مندرج در این قانون از ردیف بیمه شدگان خارج شوند بموجب آئین نامه مربوط تعیین خواهد گردید و بهرحال پرداخت کلیه حق بیمه در این قبیل موارد به عهده بیمه شده خواهد بود.

ماده 9

ماده 9 انجام تعهدات ناشی از موارد مذکور در بندهای (الف و ب) ماده سه این قانون بر عهده سازمان تامین خدمات درمانی میباشد.

ماده 10

ماده 10 از تاریخ اجرای این قانون سازمان بیمه‌های اجتماعی و سازمان بیمه‌های اجتماعی روستائیان در سازمانتامین اجتماعی ادغام میشوند و کلیه وظایف و تعهدات و دیون و مطالبات و بودجه و دارائی و کارکنان آن‌ها با حفظ حقوق و سوابق و مزایای استخدامی خود که تا تاریخ تصویب و اجرای آئین نامه موضوع ماده 13 این قانون معتبر خواهد بود به سازمان منتقل می‌گردند.

ماده 11

ماده 11 تأسیسات و تجهیزات درمان سازمان بیمه‌های اجتماعی که از محل ذخایر سازمان مذکور تامین شده است با حفظ مالکیت در اختیارسازمان تامین خدمات درمانی قرار میگیرد.

تبصره ـ کارکنان واحدهای درمانی مذکور در این ماده با حفظ حقوق و سوابق و مزایای استخدامی خود به سازمان تامین خدمات درمانی منتقل‌خواهند شد.

نسخه مستقل این واحد حقوقی از کتابخانه نقره‌وانی ـ 1405/08/09